

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/123/123/97

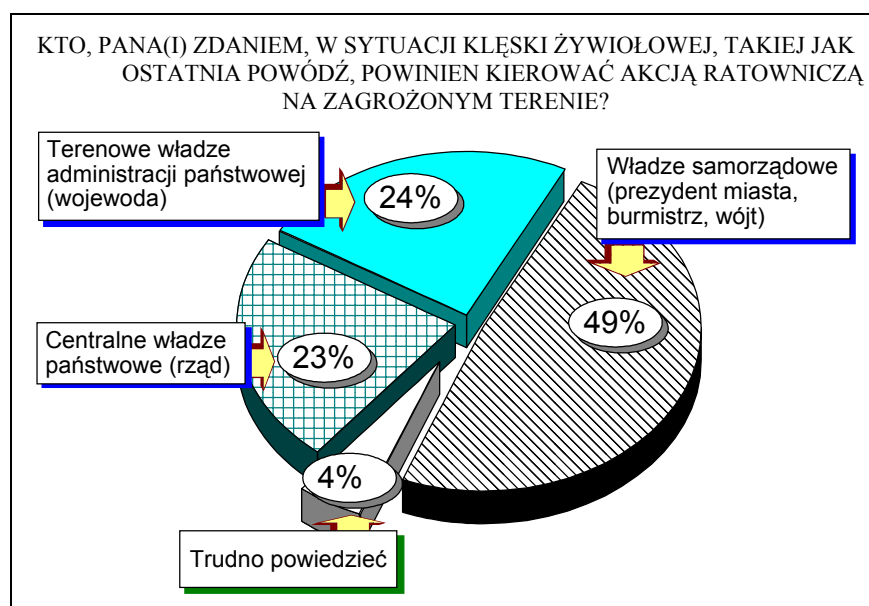
SPOŁECZNY BILANS POWODZI

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, WRZESIEŃ '97

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- Po doświadczeniach powodzi opinie dotyczące tego, kto powinien kierować akcją ratunkową w sytuacji klęski żywiołowej, są podzielone, ale najczęściej wskazuje się na władze samorządowe.

- W opiniach dotyczących usuwania skutków powodzi oceny negatywne (35%) przeważają nad pozytywnymi (27%), sporo jest jednak ocen umiarkowanych, średnich (29%).
- W społeczeństwie powszechnie akceptowane są opinie dotyczące ujawnienia się w czasie powodzi zdolności ludzi do samoorganizowania się i wspólnego działania oraz solidarności społecznej. Niewiele mniej osób uważa jednak, że następstwem lipcowego kataklizmu będą długotrwałe negatywne skutki gospodarcze, pogarszające sytuację naszego kraju.
- Powszechne przekonanie, że powódź wyzwoliła w naszym społeczeństwie poczucie solidarności, znajduje potwierdzenie w bardzo dużym odsetku (72%) osób, które udzieliły ofiarom powodzi jakiejś pomocy.

Rozmiary i ogrom strat tegorocznej powodzi wywołały falę krytyki pod adresem władz państwowych. Negatywne oceny sprawności ich działania przeważały nad pozytywnymi¹. Jedną z kwestii podnoszonych przez środki masowego przekazu był brak dostatecznej koordynacji wysiłków i sprawa podziału kompetencji - roli władz samorządowych i administracji państwowej. W sierpniowym sondażu CBOS realizowanym już po powodzi² zapytaliśmy o to, kto - zdaniem badanych - powinien kierować akcją ratowniczą w sytuacji klęski żywiołowej. Prosiliśmy też o ocenę dotychczasowych działań podejmowanych w celu usunięcia skutków powodzi oraz - podobnie jak miesiąc wcześniej - pytaliśmy o bezpośredni bądź pośredni udział w pomocy powodzianom.

Akcja pomocy to z pewnością nie jedyny społeczny rezonans powodzi. I choć trudno obecnie określić w pełni koszty materialne, jakie trzeba będzie ponieść na usuwanie skutków kataklizmu, można już pokusić się o wstępny obraz niektórych jego społecznych następstw w oczach opinii publicznej. Pytaliśmy więc również o to, jakie oblicze naszego społeczeństwa ujawniła klęska powodzi, jakie wyzwoliła reakcje oraz jak oceniane są jej skutki.

¹ Zob. komunikaty CBOS: „Działania władz i wyspecjalizowanych służb w czasie powodzi. Ocena poniesionych strat”, sierpień '97; „Powódź - przyczyny strat materialnych, postulowane formy pomocy”, sierpień '97; „Powódź - sprawdzian społecznej solidarności”, sierpień '97.

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (87) przeprowadzono w dniach 26 sierpnia - 1 września '97 na 2265-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Odsetek osób, które poniosły straty na skutek powodzi, sięgnął 6%, jest więc nieco wyższy niż w poprzednim sondażu, przeprowadzanym jeszcze w czasie jej trwania. Stanowi to ponad półtora miliona poszkodowanych w taki czy inny sposób rodzin lub gospodarstw domowych³. W regionach objętych powodzią odsetki poszkodowanych są oczywiście wyższe wynosząc, przykładowo, 16% w regionie zachodnim i 11% w regionie południowo-zachodnim.

		CBOS
Czy Pan(i) i Pana(i) bliscy mieszkający z Panem(ią) ucierpiał(eli) bądź poniósł(eśli) straty na skutek tegorocznej powodzi?		
Tak	6%	
Nie	94%	

KIEROWANIE AKCJĄ RATOWNICZĄ

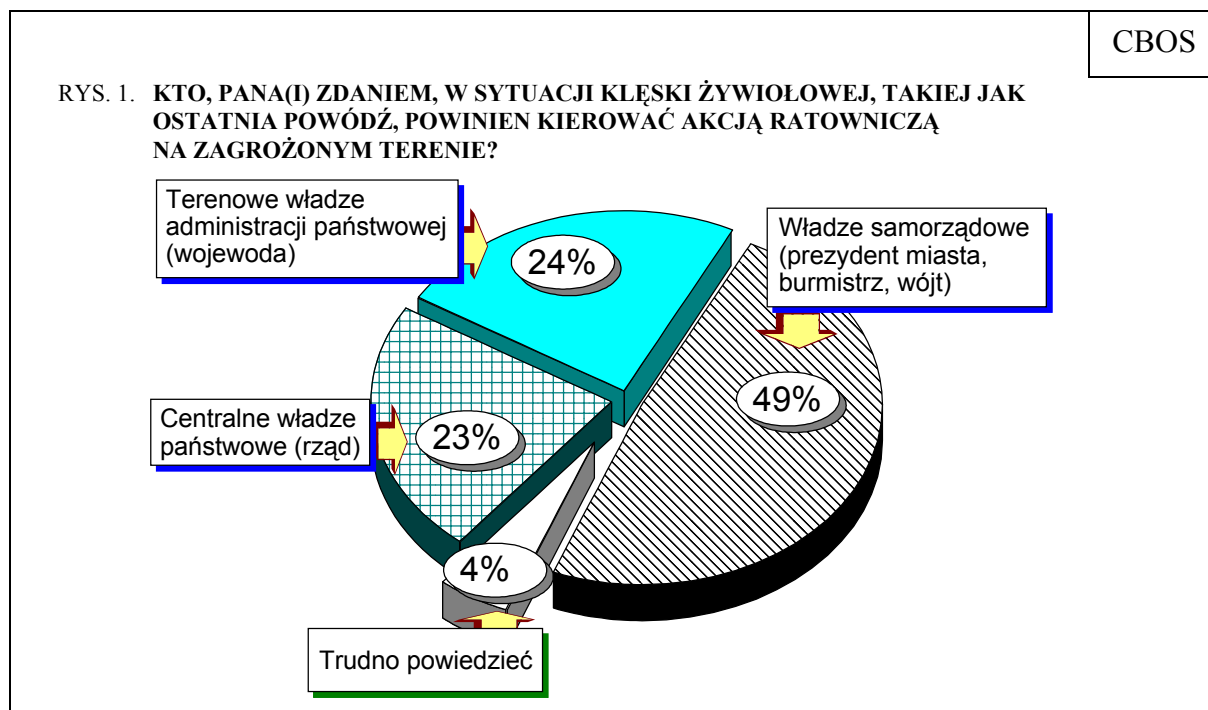
Poglądy na temat kierowania akcją ratowniczą na zagrożonym terenie w sytuacji klęski żywiołowej są podzielone, choć już samo pytanie z natury rzeczy kierowało uwagę badanych na „zagrożony teren”, a więc i na władze terenowe. Ponadto sprawne kierowanie wydaje się wymagać bliskiego, bezpośredniego kontaktu z tym, co dzieje się na terenie, na którym prowadzi się działania. Mimo to tylko niespełna połowa respondentów uważała, że w takiej sytuacji jak ostatnia powódź akcją ratowniczą powinny kierować lokalne władze samorządowe (np. prezydent miasta, burmistrz, wójt). Niemal tyle samo badanych sądziło natomiast, że zadanie to powinny przejąć władze państwowe: terenowe (np. wojewoda) lub centralne (rząd).

Mieszkańcy regionów południowych i zachodniego - najbardziej dotkniętych powodzią - częściej niż inni uważają (ponad połowa z nich), że akcją ratunkową powinny kierować władze samorządowe⁴. Mieszkańcy regionu zachodniego (obejmującego

³ Błąd statystyczny mieści się w granicach 2,5%.

⁴ Zob. tabele aneksowe oraz mapkę z podziałem na regiony.

województwa: wałbrzyskie, wrocławskie, jeleniogórskie, legnickie, zielonogórskie i gorzowskie) wyróżniają się zarazem częstszym wskazywaniem na terenowe (wojewódzkie) władze administracji państwowej. W wymienionych regionach najniższe były odsetki respondentów sądzących, że akcją ratunkową powinny kierować władze centralne.

Ciekawe, że badani, którzy deklarowali, że oni sami i mieszkający z nimi bliscy ucierpieli bądź ponieśli straty na skutek powodzi, nie różnią się w sposób istotny statystycznie w swych opiniach od pozostałych osób, choć trochę częściej wskazywali na władze wojewódzkie.

Im wyższy poziom wykształcenia respondentów, tym więcej wskazań na administrację wojewódzką jako właściwy szczebel kierowania w sytuacji klęski żywiołowej - opinię taką ma 33% badanych z wykształceniem wyższym, a tylko 19% - z podstawowym. Osoby z wyższym wykształceniem rzadziej niż pozostałe uważają natomiast, że kierowanie w takiej sytuacji powinno należeć do władz centralnych (rządu). Jednak zarówno wymienione różnice, jak i inne dostrzegalne zróżnicowania opinii w zależności od rozmaitych cech społeczno-demograficznych są w znacznym stopniu pochodną większego lub mniejszego odsetka braku opinii w tej sprawie w poszczególnych kategoriach badanych. Warto tylko może zwrócić

uwagę na wyższe odsetki osób przypisujących kierowanie akcją ratunkową władzom centralnym wśród najuboższych badanych - o najniższych deklarowanych dochodach na osobę i źle oceniających własne warunki materialne.

Wyraźniejszy wpływ na opinie respondentów mają ich poglądy polityczne. Badani utożsamiający się z prawicą najczęściej wskazywali władze samorządowe jako właściwy szczebel kierowania, trochę częściej też niż pozostali wymieniali władze centralne. Natomiast osoby o poglądach lewicowych wyraźnie częściej niż pozostałe uznawały władze wojewódzkie za właściwy szczebel kierowania akcją ratowniczą, a rzadziej samorządowe; trochę rzadziej też wskazywały na rząd, władze centralne. Zwolennicy obecnego rządu częściej (30%) niż przeciwnicy (21%) uważali, że akcją ratunkową powinny kierować władze wojewódzkie, a nieco rzadziej sądzili, że centralne lub samorządowe.

OCENA USUWANIA SKUTKÓW POWODZI

Usuwanie skutków powodzi jest oceniane przez ogół badanych w sposób dość umiarkowany. Przeważają wprawdzie oceny negatywne (średnia ocen poniżej 4, stanowiącej środek skali ocen), ale w sumie ponad połowa badanych ocenia działania zmierzające do usunięcia skutków powodzi średnio i dobrze.

Tabela 1

w procentach

Jak Pan(i) ogólnie ocenia usuwanie skutków powodzi?	Źle	Średnio	Dobrze	Średnia ocen	Trudno powiedzieć
	1 - 3	4	5 - 7		
Ogół badanych (N=2265)	35	29	27	3,78	8
Osoby, które ucierpiały lub poniosły straty (N=135)	44	30	22	3,44	5

W istocie - jeśli przyjrzeć się dokładniej uzyskanemu rozkładowi ocen - widoczna jest dominacja ocen umiarkowanych: 17% badanych wskazało punkt 5 na skali, co można określić jako ocenę „raczej dobrze”, 19% - punkt 3 („raczej źle”) i 29% - punkt środkowy skali (4 - „średnio”).

Jak można się było spodziewać, osoby dotknięte powodzią bardziej negatywnie oceniają usuwanie skutków powodzi niż pozostali badani. Natomiast nie ma wyraźnych różnic opinii związanych z zamieszkiwaniem w określonym regionie (na którym powódź wystąpiła lub nie) ani z mieszkaniem na wsi czy w mieście. Odsetki ocen pozytywnych są wysokie zarówno w regionach najbardziej dotkniętych klęską, np. w zachodnim, jak i w takich, które nie ucierpiały (np. we wschodnim), a ocen negatywnych najwięcej jest w regionie północnym, który stosunkowo mało ucierpiał. Starsi respondenci - w wieku 55 i więcej lat - częściej oceniają pozytywnie usuwanie skutków powodzi, młodsi zaś - negatywnie, ale wśród starszych wysokie są odsetki tych, którzy nie mają opinii w tej sprawie. Słabo różnicuje oceny poziom wykształcenia badanych, choć osoby lepiej wykształcone są nieco bardziej krytyczne.

Wyraźniejszy jest w tej sprawie wpływ sytuacji materialnej. Niezadowolenie z własnych warunków materialnych wiąże się z częstszymi negatywnymi ocenami usuwania skutków powodzi, natomiast dobre warunki, we własnej ocenie, sprzyjają pozytywnym i umiarkowanym opiniom o działaniach w tym zakresie. Tylko po części wynika to z tego, że wśród dotkniętych powodzią jest, oczywiście, więcej osób żyjących w złych warunkach materialnych.

Największe różnice w ocenach mają podłoże polityczne. Negatywne oceny usuwania skutków powodzi są znacznie częstsze wśród osób o poglądach prawicowych (43%) niż centrowych (32%) czy lewicowych (30%), pozytywne zaś odwrotnie - częstsze są wśród deklarujących lewicowość poglądów (37%) niż centrowość (30%) czy prawicowość (23%).

Spośród przeciwników obecnego rządu prawie połowa (49%) ocenia negatywnie dotychczasowe usuwanie skutków powodzi, jedna czwarta (25%) - średnio, a tylko jedna piąta (21%) - pozytywnie. Wśród zwolenników rządu oceny są bardziej równomiernie rozłożone i więcej jest ocen pozytywnych (36%) niż negatywnych (26%) czy średnich (32%). Wśród osób deklarujących obojętność wobec rządu przeważają oceny negatywne (38%) .

SPOŁECZNE SKUTKI POWODZI

Kłęski żywiołowe takie jak tegoroczna powódź wystawiają na próbę ludzi i organizację społeczeństwa - zarówno struktury administracyjne i wyspecjalizowane służby, jak i nieformalne więzi społeczne, normy i wartości. Obraz tego, co się działo, podejmowanych działań, społecznych reakcji, ocen formułowanych w środkach masowego przekazu i na arenie politycznej czy przewidywania dotyczące następstw, można upraszczając sprowadzić do kilku głównych stwierdzeń zarówno o pozytywnym, jak i negatywnym charakterze. Przewijały się one w artykułach i audycjach, poświęconych powodzi, a także w dyskusjach i zwykłych rozmowach. W naszym sondażu poprosiliśmy ankietowanych o wskazanie, czy zgadzają się czy też nie z kilkoma takimi stwierdzeniami.

Tabela 2

w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, klęska powodzi:	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
- ujawniła zdolność ludzi do samoorganizowania się i wspólnego działania	59	35	1	0	4
- wyzwoliła poczucie solidarności w społeczeństwie	56	35	5	1	4
- pogorszyła sytuację gospodarczą Polski na dłuższy czas	51	31	10	1	6
- ujawniła różne wady naszego społeczeństwa	35	45	11	1	8
- stała się przedmiotem gry politycznej w kampanii wyborczej	35	32	14	3	17
- ukazała niesprawność państwa	33	37	17	3	9

Powszechnie akceptowane są opinie dotyczące pozytywnych cech członków naszego społeczeństwa - zarówno dotkniętych powodzią, którzy wykazali zdolność do samoorganizowania się i wspólnego działania w obliczu zagrożenia, jak też innych, niosących pomoc, wykazujących solidarność z dotkniętymi nieszczęściem. Przy tym ponad połowa badanych ma w tych kwestiach opinie zdecydowane, bez zastrzeżeń. Taki bardzo pozytywny obraz społeczeństwa, które we własnych oczach zdało egzamin w trudnej sytuacji, powinien nastawiać raczej optymistycznie na przyszłość.

Z drugiej strony jednak, dość powszechne jest też przekonanie o długotrwałych negatywnych skutkach gospodarczych powodzi, pogarszających sytuację naszego kraju. Może to wskazywać na poczucie niepewności co do siły i zdolności naszej gospodarki oraz struktur samorządowych i administracyjnych radzenia sobie z usuwaniem skutków powodzi i kosztami. Większość badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że powódź ujawniła niesprawność państwa, choć zdecydowane opinie w tej sprawie są stosunkowo najmniej częste, a jedna piąta respondentów jest przeciwnego zdania.

W dodatku na pozytywny obraz społeczeństwa solidarnego i zdolnego do wspólnego działania rzuca cień znaczna akceptacja przekonania o ujawnieniu się w trakcie czy w związku z powodzią różnych wad Polaków, nawet jeśli weźmiemy pod uwagę to, że opinia taka znacznie częściej akceptowana jest z zastrzeżeniami niż w sposób zdecydowany.

To, że klęska powodzi stała się okazją do rozgrywek politycznych w ramach kampanii wyborczej, jest także stwierdzeniem akceptowanym przez większość badanych. W tej sprawie wiele osób nie ma jednak wyrobionego zdania, nie interesując się tym, co dzieje się na scenie politycznej, lub nie umiając ocenić, co jest przejawem gry, a co rzetelną działalnością, mającą na celu przede wszystkim dobro poszkodowanych i społeczeństwa.

W sumie większą akceptacją cieszą się opinie o pozytywnych cechach naszego społeczeństwa, ujawnionych w czasie powodzi, niż opinie mówiące o wadach, niesprawności i zagrożeniu rozwoju gospodarczego, jednak tak jedne, jak i drugie są przez większość respondentów akceptowane. Na tle powodzi ukształtował się więc pewien obraz społeczeństwa, który jest dość znacznie zróżnicowany ze względu na poglądy i orientacje polityczne badanych.

Istotne różnice pojawiają się szczególnie w ocenie sprawności państwa - najbardziej krytyczne są opinie osób o poglądach prawicowych (83%), następnie centrowych (72%), a najmniej - lewicowych (56%). Respondenci identyfikujący się z lewicą nieco rzadziej też uważają, że powódź pogorszyła sytuację gospodarczą Polski, natomiast częściej niż pozostali są przekonani, że klęska powodzi stała się przedmiotem gry politycznej (78% wobec 68-70%).

Pogląd na to, czy klęska powodzi ukazała czy nie niesprawność naszego państwa, wykazuje związek ze stosunkiem badanych do rządu. Przekonanie o niesprawności administracji państwowej w obliczu powodzi żywi aż 87% przeciwników rządu i 60% jego zwolenników. W elektoratach poszczególnych partii politycznych z opinią o ujawnieniu się niesprawności państwa w czasie powodzi zgadzają się prawie wszyscy zwolennicy ROP (96%), a także ogromna większość elektoratu AWS (88%) i Unii Wolności (83%). Najrzadziej aprobują to stwierdzenie zwolennicy SLD (50%).

Największe różnice między elektoratami partii i ugrupowań dotyczyły wykorzystywania powodzi do celów kampanii wyborczej. Ze stwierdzeniem, że klęska powodzi stała się przedmiotem gry politycznej, częściej zgadzali się zwolennicy SLD (77%), ROP (75%), UP i UW (po 74%) niż wyborcy KPEiR (65%), PSL (66%) i AWS (67%). Przeciwnego zdania najczęściej byli sympatycy PSL (26%), a następnie AWS (21%) i UP (19%).

Cechy społeczno-demograficzne, które zwykle różnicują poglądy badanych, w niewielkim stopniu wpłynęły na opinie dotyczące skutków powodzi. Wypada jednak odnotować, że przekonanie o wykorzystywaniu powodzi do gier politycznych w kampanii wyborczej jest tym częstsze, im wyższe wykształcenie ankietowanych; zarazem im niższy poziom wykształcenia, tym większy odsetek braku zdania na ten temat. W ocenie sprawności naszego państwa, z kolei, bardziej krytyczne są młodsze pokolenia respondentów (do 44 lat); starsi częściej oponują przeciw twierdzeniu, że powódź ukazała niesprawność państwa. Co ciekawe, im lepiej oceniają respondenci swoje warunki materialne, tym wyższy wśród nich odsetek oponentów. Spośród grup społeczno-zawodowych krytyczne oceny sprawności państwa są najczęstsze wśród przedstawicieli prywatnych przedsiębiorców, kadry kierowniczej i inteligencji oraz robotników wykwalifikowanych.

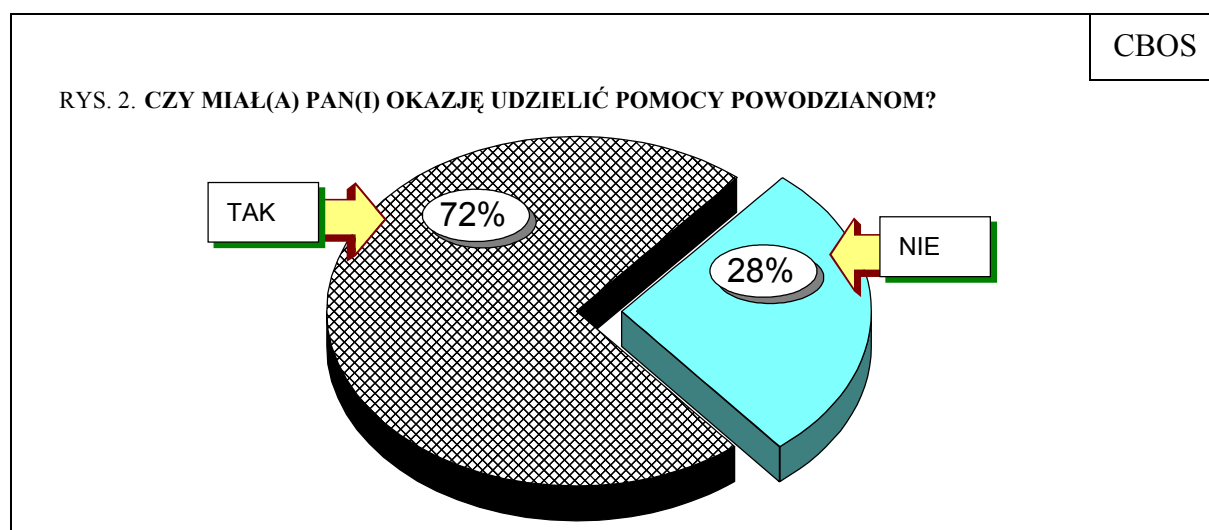
Obawy, że powódź na dłuższy czas pogorszyła naszą sytuację gospodarczą, są nieco częstsze wśród mieszkańców wsi i małych miast oraz wśród osób żyjących w złych warunkach, o niskich dochodach na osobę - przypuszczalnie w ogóle silniejsze jest wśród nich poczucie zagrożenia materialnego. Mniej pesymistyczne oceny sytuacji gospodarczej mimo powodzi występują najczęściej w dużych miastach, wśród kadry kierowniczej i inteligencji, pracowników umysłowych niższego szczebla i prywatnych przedsiębiorców; im

wyższe wykształcenie, a także im lepsza sytuacja materialna respondentów, tym częściej przeciwstawiają się oni twierdzeniu o pogorszeniu się sytuacji gospodarczej na skutek powodzi.

Dodajmy na koniec, że opinie o różnych skutkach powodzi są ze sobą pozytywnie skorelowane. Najsilniejszy związek zachodzi między przekonaniami dotyczącymi solidarności i zdolności do wspólnego działania ($r=0.456$), następnie między przekonaniami o ujawnieniu się różnych wad naszego społeczeństwa i niesprawności państwa ($r=0.281$) oraz wadami i wykorzystaniem powodzi do gry politycznej ($r=0.253$); najslabszy i nieistotny statystycznie związek zachodzi między przekonaniem o wyzwoleniu przez powódź poczucia solidarności a opinią, że kataklizm ten ujawnił różne wady naszego społeczeństwa.

UDZIAŁ W POMOCY DLA POWODZIAN

Powszechne przekonanie, że powódź wyzwoliła w naszym społeczeństwie poczucie solidarności, znajduje potwierdzenie w wysokim odsetku osób, które udzieliły w jakiejś formie pomocy jej ofiarom. Wśród ogółu badanych - a więc także i tych, którzy ucierpieli na skutek powodzi - tylko nieco ponad jedna czwarta nie miała okazji czy możliwości, aby tej pomocy udzielić.

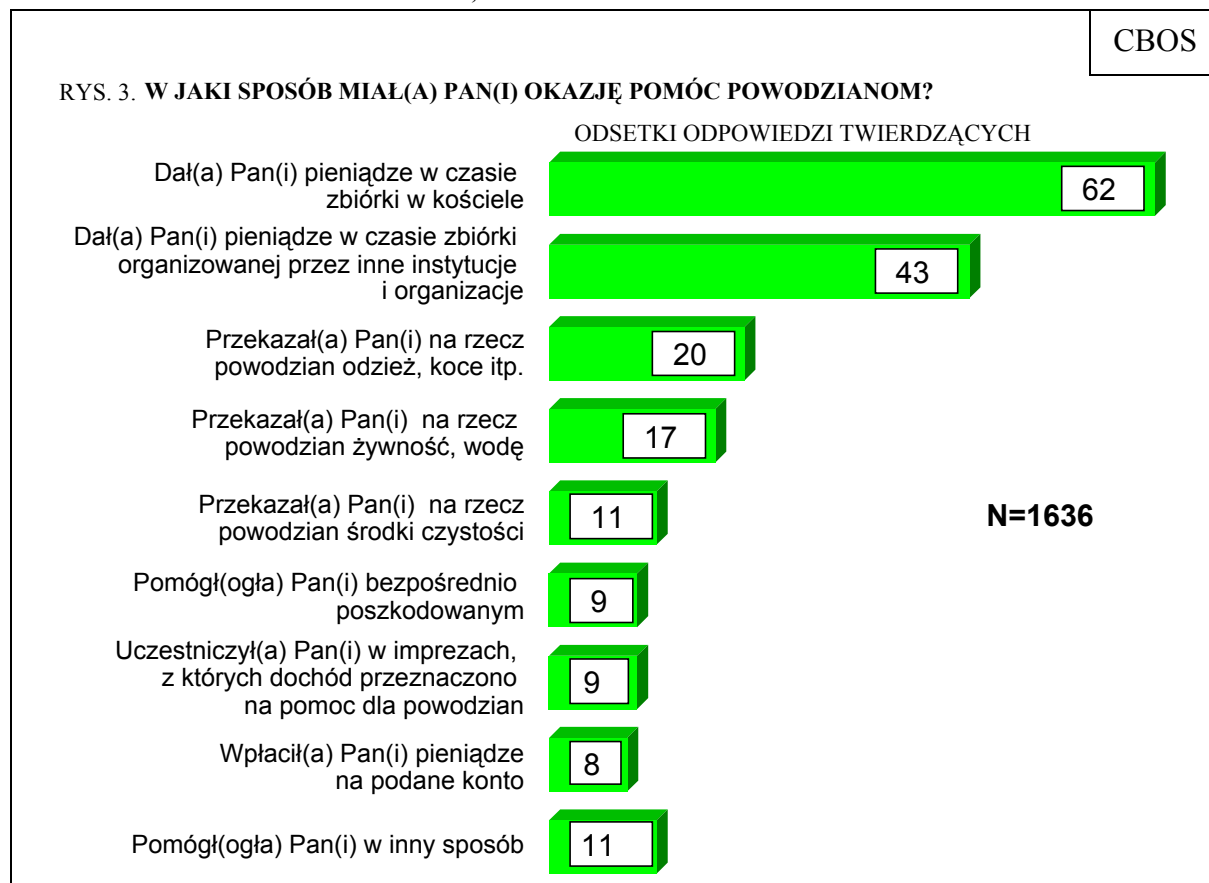
W akcjach pomocy powodziom uczestniczyli przedstawiciele wszystkich grup i kategorii społecznych. Nieco częściej kobiety i respondenci w wieku średnim i starszym niż

młodszy (do 34 lat). W akcję pomocy częściej też angażowały się osoby ze średnim i, zwłaszcza, wyższym wykształceniem (83%). Spośród grup społeczno-zawodowych wyróżniali się udziałem w świadczeniu pomocy przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji oraz pracowników umysłowych niższego szczebla. Nieco wyższy niż przeciętny był też udział prywatnych przedsiębiorców oraz rolników, emerytów i rencistów. Inne grupy w mniejszym stopniu włączyły się w akcję pomocy - w najmniejszym stopniu, co zrozumiałe, bezrobotni.

Czynnikiem, który wyraźnie sprzyjał świadczeniu pomocy, było uczestnictwo w praktykach religijnych. Spośród osób często praktykujących aż 87% zadeklarowało udzielenie pomocy powodzianom, podczas gdy wśród nie uczestniczących w takich praktykach - 55%.

Przekazanie pieniędzy na rzecz powodzian w czasie zbiórki w kościele było też najczęstszą formą udzielania pomocy. Duża część badanych włączyła się również do zbiórek organizowanych przez inne instytucje i organizacje, a co dwunasty wpłacił pieniądze na podane konto.

ODPOWIEDZI OSÓB, KTÓRE UDZIELIŁY POMOCY POWODZIANOM

Okazywaniem pomocy w postaci rzeczowej: żywności, wody, środków czystości, odzieży itp. wyróżnili się mieszkańcy terenów najbardziej dotkniętych powodzią, tzn. regionu zachodniego i południowo-zachodniego. Oni także najczęściej udzielali bezpośredniej pomocy poszkodowanym lub świadczyli usługi innego rodzaju (sypanie wałów, sprzątanie, gotowanie, przyjęcie powodziaków pod swój dach, ratowanie dobytku i in.).

Wśród ogółu badanych (łącznie z powodziakami), którzy w jakiejś formie pomagali ofiarom powodzi, więcej niż połowa spieszyła z pomocą na kilka sposobów:

- ◆ 9% uczestniczyło w czterech i więcej różnych formach;
- ◆ 14% udzieliło pomocy na trzy różne sposoby;
- ◆ 30% pomogło w dwóch formach;

Pomoc tylko w jednej formie była udziałem 47% udzielających wsparcia powodziakom.

Respondenci, których gospodarstwa domowe poniosły straty lub którzy ucierpieli w inny sposób, z natury rzeczy bardziej niż pozostali zaangażowali się w pomaganie poszkodowanym - prawie jedna piąta (19%) świadczyła pomoc w czterech i więcej formach, jedna czwarta (25%) - w trzech, a jedna trzecia (33%) - w dwóch. Tylko 23% udzieliło pomocy wyłącznie w jednej formie.

★

★

★

Doświadczenia tegorocznej powodzi nie doprowadziły wprawdzie do wykształcenia się dominującej opinii co do tego, kto w takich sytuacjach powinien kierować akcją ratowniczą, jednak najczęściej wskazywany był szczebel samorządowy. Wiąże się to przede wszystkim, jak się wydaje, ze stwierdzoną zarówno we wcześniejszym, jak i obecnym sondażu przeważającą negatywną oceną sprawności działania władz centralnych w sytuacji klęski żywiołowej.

W opiniach dotyczących usuwania skutków powodzi oceny negatywne także przeważają nad pozytywnymi, w sumie jednak są dość umiarkowane. Opinie te miały wprawdzie charakter ogólny i dotyczyły wszystkich działań w tym zakresie, podejmowanych na różnych szczeblach administracji, jednak w dużym stopniu podlegały wpływom poglądów politycznych badanych i ich stosunku do rządu.

Oceny osób, które ucierpiały lub poniosły straty na skutek powodzi, są bardziej negatywne niż pozostałych respondentów.

Większość ankietowanych akceptuje opinie zarówno o pozytywnych cechach naszego społeczeństwa, ujawnionych w czasie powodzi, jak i negatywnych. Można powiedzieć, że na tle lipcowego kataklizmu ukształtował się pewien obraz społeczeństwa, w którym rysom pozytywnym - zdolności do wspólnego działania i solidarności - towarzyszą przekonania o ujawnieniu się rozmaitych wad, wykorzystywaniu powodzi w grze politycznej, niesprawności państwa i słabości gospodarki, która długo będzie odrabiać straty spowodowane przez powódź.

Powszechne przekonanie, że powódź wyzwoliła w naszym społeczeństwie poczucie solidarności, znajduje potwierdzenie w bardzo dużym odsetku osób, które udzieliły pomocy poszkodowanym.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy Pan(i) i Pana(i) bliscy mieszkający z Panem(ią) ucierpiał(eli) bądź ponieśli(eśli) straty na skutek tegorocznej powodzi?

(%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	6	94	2265
Płeć			
Mężczyźni	6	94	1072
Kobiety	6	94	1193
Wiek			
do 24 lat	5	95	315
25-34	5	95	402
35-44	7	93	500
45-54	6	94	387
55-64	7	93	300
65 lat i więcej	6	94	361
Miejsce zamieszkania			
Wieś	8	92	838
Miasto do 20 tys.	6	94	250
od 21 do 100 tys.	4	96	456
101-500 tys.	4	96	436
501 tys.i więcej mieszk.	6	94	280
Region			
Północny	2	98	262
Zachodni	16	84	268
Środkowozachodni	3	97	349
Środkowy	3	97	397
Wschodni	2	98	240
Południowo-wschodni	6	94	348
Południowo-zachodni	11	89	400
Wykształcenie			
Podstawowe	5	95	666
Zasadnicze zawodowe	7	93	624
Średnie	5	95	805
Wyższe	9	91	171
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	8	92	126
Prac.umysł.niż.szczebla	5	95	253
Pracownicy fiz.- umysł.	6	94	164
Robotnicy wykwalifikowani	5	95	278
Robotnicy niewykwalifik.	8	92	98
Rolnicy	13	87	132
Prywatni przedsiębiorcy	2	98	108
Bierni zawodowo			
Renciści	5	95	304
Emeryci	5	95	396
Uczniowie i studenci	5	95	119
Bezrobotni	8	92	171
Gospodynie domowe i inni	2	98	114
Pracujący poza rolnictwem			
Sfera budżetowa	8	92	252
Sektor państwowy	6	94	242
Sektor prywatny	6	94	564
Spółdzielczość	3	97	50
Dochody na jedną osobę			
Poniżej 200 zł	5	95	403
201 - 325	8	92	451
326 - 449	6	94	404
450 - 599	5	95	320
Powyżej 599 zł	5	95	363
Ocena własnych war. mater.			
Złe	8	92	522
Średnie	5	95	1166
Dobre	5	95	577
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	11	89	139
Raz w tygodniu	6	94	1161
Kilka razy w miesiącu	4	96	263
Kilka razy w roku	6	94	464
W ogóle nie uczestniczy	4	96	233
Poglądy polityczne			
Lewica	4	96	427
Centrum	7	93	626
Prawica	7	93	700
Trudno powiedzieć	5	95	508

Tabela 2. Kto, Pana(i) zdaniem, w sytuacji klęski żywiołowej takiej jak ostatnia powódź, powinien kierować akcją ratowniczą na zagrożonym terenie?
1 - Centralne władze państwowe (rząd); 2 - Terenowe władze administracji państwowej (województwo); 3 - Władze samorządowe (prezydent miasta, burmistrz, wójt)

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	23	24	49	5	2264
Płeć					
Mężczyźni	21	28	48	4	1071
Kobiety	25	20	50	5	1193
Wiek					
do 24 lat	28	20	45	6	315
25-34	26	19	51	4	401
35-44	21	26	51	2	500
45-54	20	28	51	2	387
55-64	22	25	50	3	300
65 lat i więcej	23	22	43	12	361
Miejsce zamieszkania					
Wieś	25	18	51	6	838
Miasto do 20 tys.	17	29	51	3	250
od 21 do 100 tys.	26	22	48	4	456
101-500 tys.	24	29	44	3	435
501 tys. i więcej mieszk.	19	31	47	3	280
Region					
Północny	29	18	49	4	262
Zachodni	16	29	53	2	268
Środkowo-zachodni	28	21	48	3	349
Środkowy	27	26	40	7	397
Wschodni	29	24	39	7	240
Południowo-wschodni	17	22	57	5	348
Południowo-zachodni	18	25	53	4	399
Wykształcenie					
Podstawowe	24	19	49	8	666
Zasadnicze zawodowe	25	23	47	5	624
Średnie	22	26	50	3	805
Wyższe	18	33	48	1	170
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	12	30	56	1	126
Prac. umysł. niż. szczebla	19	26	53	2	253
Pracownicy fiz. - umysł.	24	25	48	3	164
Robotnicy wykwalifikowani	21	28	47	4	278
Robotnicy niewykwalifik.	23	21	52	5	98
Rolnicy	24	21	53	3	132
Prywatni przedsiębiorcy	16	29	56	0	108
Bierni zawodowo					
Renciści	24	23	46	8	304
Emeryci	23	25	44	8	396
Uczniowie i studenci	29	19	46	6	119
Bezrobotni	34	13	51	2	171
Gospodynie domowe i inni	32	18	46	4	114
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	19	28	52	1	251
Sektor państwowy	21	29	47	3	242
Sektor prywatny	20	26	51	4	564
Spółdzielczość	22	36	41	1	50
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 200 zł	26	16	52	6	403
201 - 325	26	24	45	4	451
326 - 449	20	28	49	3	404
450 - 599	19	31	47	4	320
Powyżej 599 zł	19	26	52	2	362
Ocena własnych war. mater.					
Złe	26	22	46	6	521
Średnie	22	23	50	5	1166
Dobre	22	27	49	3	577
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	25	19	52	4	139
Raz w tygodniu	23	23	50	4	1161
Kilka razy w miesiącu	25	26	42	7	263
Kilka razy w roku	24	23	49	4	463
W ogóle nie uczestniczy	21	29	44	5	233
Poglądy polityczne					
Lewica	20	33	45	2	427
Centrum	22	25	50	3	626
Prawica	24	21	53	2	699
Trudno powiedzieć	26	17	45	12	508

Tabela 3. Jak Pan(i) ogólnie ocenia usuwanie skutków powodzi? Proszę dokonać oceny na skali od 1, co oznacza bardzo źle, do 7, co oznacza bardzo dobrze (%)

	1- 3 źle	4 średnio	5-7 dobrze	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	35	29	27	8	2265
Płeć					
Mężczyźni	37	29	26	8	1072
Kobiety	34	28	29	9	1193
Wiek					
do 24 lat	42	27	28	4	315
25-34	41	29	25	5	402
35-44	39	32	25	5	500
45-54	35	35	23	7	387
55-64	30	26	34	10	300
65 lat i więcej	25	21	33	21	361
Miejsce zamieszkania					
Wieś	35	26	28	10	838
Miasto do 20 tys.	36	31	25	7	250
od 21 do 100 tys.	35	31	25	9	456
101-500 tys.	34	31	29	6	436
501 tys.i więcej mieszk.	37	27	30	6	280
Region					
Północny	41	30	22	7	262
Zachodni	37	26	32	5	268
Środkowozachodni	33	38	24	5	349
Środkowy	37	26	26	11	397
Wschodni	32	24	32	12	240
Południowo-wschodni	36	23	29	12	348
Południowo-zachodni	32	32	28	7	400
Wykształcenie					
Podstawowe	29	25	31	15	666
Zasadnicze zawodowe	36	31	26	7	624
Średnie	39	31	26	5	805
Wyższe	40	24	27	8	171
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	42	28	25	6	126
Prac.umysł.niż.szczebła	39	32	24	6	253
Pracownicy fiz.- umysł.	39	33	24	3	164
Robotnicy wykwalifikowani	38	33	25	4	278
Robotnicy niewykwalifik.	42	34	20	4	98
Rolnicy	31	29	28	11	132
Prywatni przedsiębiorcy	42	34	22	2	108
Bierni zawodowo					
Renciści	31	27	27	15	304
Emeryci	26	24	34	16	396
Uczniowie i studenci	36	29	32	3	119
Bezrobotni	43	20	30	7	171
Gospodynie domowe i inni	35	28	28	9	114
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	38	30	25	7	252
Sektor państwowy	39	31	25	5	242
Sektor prywatny	41	32	23	4	564
Spółdzielczość	24	35	35	6	50
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 200 zł	39	25	28	9	403
201 - 325	38	28	25	9	451
326 - 449	35	31	27	7	404
450 - 599	39	26	29	6	320
Powyżej 599 zł	30	35	30	6	363
Ocena własnych war. mater.					
Źle	43	23	22	11	522
Średnie	34	29	27	9	1166
Dobre	30	32	33	5	577
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	35	26	30	10	139
Raz w tygodniu	35	29	27	9	1161
Kilka razy w miesiącu	39	30	24	7	263
Kilka razy w roku	33	30	27	9	464
W ogóle nie uczestniczy	36	25	31	8	233
Poglądy polityczne					
Lewica	30	29	37	4	427
Centrum	32	33	30	5	626
Prawica	43	29	23	4	700
Trudno powiedzieć	34	23	22	21	508

Tabela 4. Czy miał(a) Pan(i) okazję udzielić pomocy powodzianom?

(%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	72	28	2265
Płeć			
Mężczyźni	68	32	1072
Kobiety	76	24	1193
Wiek			
do 24 lat	61	39	315
25-34	66	34	402
35-44	73	27	500
45-54	77	23	387
55-64	83	17	300
65 lat i więcej	74	26	361
Miejsce zamieszkania			
Wieś	73	27	838
Miasto do 20 tys.	72	28	250
od 21 do 100 tys.	74	26	456
101-500 tys.	67	33	436
501 tys.i więcej mieszk.	74	26	280
Region			
Północny	65	35	262
Zachodni	69	31	268
Środkowozachodni	72	28	349
Środkowy	71	29	397
Wschodni	74	26	240
Południowo-wschodni	81	19	348
Południowo-zachodni	72	28	400
Wykształcenie			
Podstawowe	70	30	666
Zasadnicze zawodowe	67	33	624
Średnie	76	24	805
Wyższe	83	17	171
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	83	17	126
Prac.umysł.niż.szczebla	82	18	253
Pracownicy fiz.- umysł.	67	33	164
Robotnicy wykwalifikowani	67	33	278
Robotnicy niewykwalifik.	63	37	98
Rolnicy	75	25	132
Prywatni przedsiębiorcy	74	26	108
Bierni zawodowo			
Renciści	74	26	304
Emeryci	77	23	396
Uczniowie i studenci	68	32	119
Bezrobotni	57	43	171
Gospodynie domowe i inni	65	35	114
Pracujący poza rolnictwem			
Sfera budżetowa	81	19	252
Sektor państwowy	75	25	242
Sektor prywatny	68	32	564
Spółdzielczość	79	21	50
Dochody na jedną osobę			
Poniżej 200 zł	70	30	403
201 - 325	69	31	451
326 - 449	74	26	404
450 - 599	78	22	320
Powyżej 599 zł	74	26	363
Ocena własnych war. mater.			
Złe	68	32	522
Średnie	74	26	1166
Dobre	73	27	577
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	87	13	139
Raz w tygodniu	79	21	1161
Kilka razy w miesiącu	69	31	263
Kilka razy w roku	59	41	464
W ogóle nie uczestniczy	55	45	233
Poglądy polityczne			
Lewica	74	26	427
Centrum	73	27	626
Prawica	76	24	700
Trudno powiedzieć	64	36	508